

KONSEKVENSVURDERING KULTURMILJØ

E6 Ulsberg – Melhus
Regulering Prestteigen – Gyllan

Midtre Gauldal kommune / Melhus kommune
Plan ID: 2016011 / 2015007

Oppdragsgiver: Nye Veier
Oppdragsgivers kontaktperson: Jan Olav Sivertsen
Rådgiver: Norconsult AS, Klæbuveien 127 B, NO-7031 Trondheim
Oppdragsleder: Jill Hammari Sveen
Fagansvarlig: Heidi Handeland
Andre nøkkelpersoner:

01	2018-06-11	Konsekvensutredning for kulturmiljø	Heidi Handeland	Ole-Magne Nøttveit	Jill Hammari Sveen
00	2018-05-02	Konsekvensutredning for kulturmiljø	Heidi Handeland	Ole-Magne Nøttveit	Jill Hammari Sveen
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammendrag

Det er definert 7 kulturmiljø innenfor planområdet for ny E6 parsell Prestteigen-Gyllan. Virkninger av planlagt tiltak er beskrevet og vurdert. Konsekvenser er vurdert fra ingen/ubetydelig til middels/stor negativ. Støren gamle kirkested fra middelalder er ikke nøyaktig stedfestet eller avgrenset. Forholdet til kirkestedet må avklares med Riksantikvaren ved høring av reguleringsplan.

Tiltaket har betydelig grad av nærføring ved flere bygningsmiljø med kulturhistorisk verdi. Konsekvensene vurderes som liten til middels negativ ved flere av de godt bevarte bygningsmiljøene som ligger langs dagens E6, da økt omfang på veganlegget vil forsterke allerede eksisterende barrierevirkninger av vegen mellom bygningsmiljø og dyrka mark, og bidra til å redusere bygningsmiljøene sine egenskaper som historiefortellende elementer i landskapet. Et gårdstun på Rostad er planlagt revet. Det er ikke funnet opplysninger om at tunet representerer høye kulturhistoriske verdier, men det er foreslått avbøtende tiltak i form av dokumentasjon.

Det finnes en rekke automatisk fredete kulturminner i planområdets nærhet. Det vurderes ikke å være behov for arkeologisk registrering for å oppfylle §9 i kulturminneloven.

I forbindelse med revisjon av KU april 2018 er kunnskapsgrunnlag i Askeladden og Trøndelag fylkeskommunes digitale kartløsninger gjennomgått for å fange opp eventuelle nye data som kunne påvirke vurderingene. Det er per 16.04.2018 ikke identifisert nye kulturminner eller kulturmiljø i det aktuelle utredningsområdet.

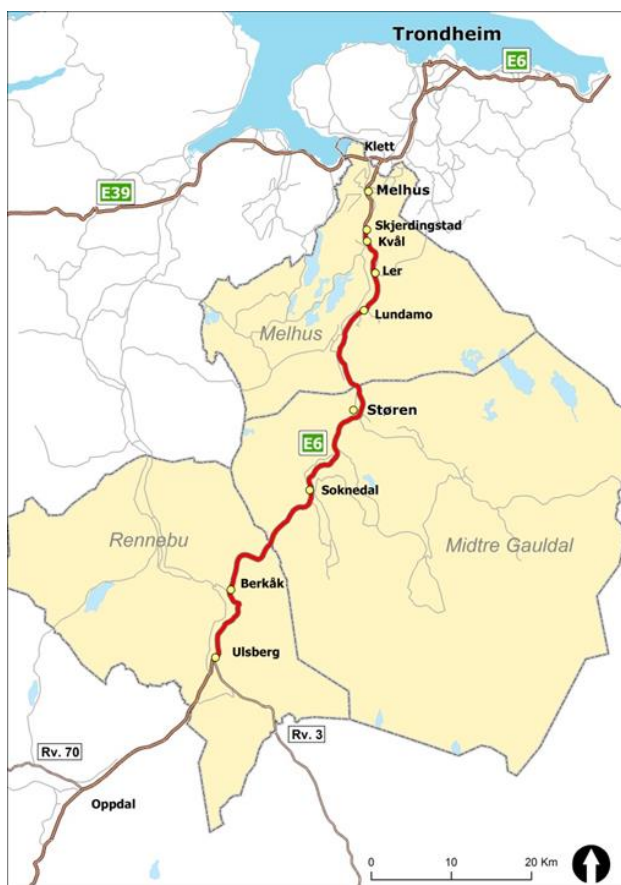
Innhold

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Hva utredes	5
1.3	Tiltaks og influensområde	6
2	Metode	7
3	Beskrivelse av tiltaket	9
3.1	0-alternativet	9
3.2	Alternativ 1	9
3.2.1	Prestteigenkrysset	10
3.2.2	Gaula bru - Håggåtunnelen	11
3.2.3	Rostad-Gyllan	13
4	Dagens situasjon og verdivurdering	16
4.1.1	Prestteigenkrysset	18
4.1.2	Gaula bru-Håggåtunnelen	18
4.1.3	Rostad-Gylland	20
5	Omfang og konsekvens	22
5.1	Verdiområder	22
5.2	Avbøtende tiltak	23
6	Potensiale for nye funn av automatisk fredete kulturminner	24
	Referanser	25
	Vedlegg	26

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Nye Veier AS er i gang med planlegging for sammenhengende god vegstandard på strekningen mellom Ulsberg og Skjerdingsstad (ca. fem km sør for Melhus sentrum). Vegen planlegges i Rennebu, Midtre Gauldal og Melhus kommuner. Strekningen E6 Preststeigen – Gyllan inngår i denne reguleringsplanen, og ligger nord for Støren i Midtre Gauldal og i Melhus kommune.

Figur 1: Vegstrekningen Ulsberg-Skjerdingsstad

Fra 1.1.16 tok Nye veier AS over ansvaret for planlegging og utbygging av E6 fra Ulsberg til Melhus.

Nye Veier legger til grunn utbygging til firefelts motorveg med 110 km/t på store deler av strekningen fra Ulsberg til Melhus sentrum, med noen få unntak der eksisterende vegtrase benyttes.

Regjeringen har bestemt at Statens vegvesen skal bygge ut strekningen E6 Vindåsliene-Korporalsbrua, og er dermed ikke en del av Nye Veiers planer om økt hastighet på strekningen.

1.2 Hva utredes

Utredningen er utført etter Statens vegvesen håndbok V712 (2014), hvorav kulturminner og kulturmiljø inngår under ikke-prissatte tema. Kulturminner og kulturmiljø er definert i Lov om kulturminner,

- Kulturminner er definert som alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til.
- Begrepet kulturmiljø er definert som et område der kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng.
- Automatisk fredete kulturminner omfatter alle faste kulturminner fra før 1537 og alle stående byggverk med opprinnelse fra før 1650, samt samiske kulturminner eldre enn 100 år.
- Kulturlandskap er landskap som er betydelig preget av menneskelig bruk og virksomhet.

Det er definert 7 delområder innenfor tema kulturminner-kulturmiljø, verdisatt fra liten til stor verdi. Kulturmiljøene omfatter førreformatoriske kulturminner og kulturminner fra nyere tid som gårdstun og tekniske kulturminner (bruer). Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø er vurdert etter metode i vegvesenets håndbok V712 (2014).

1.3 Tiltaks og influensområde

Tiltaksområdet består av alle områder som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen, inklusive tilhørende virksomhet som f.eks. eventuelle anleggsveger, areal som permanent benyttes til lagring av utstyr, deponi, etc.

En beskrivelse av tiltaksområdet finnes i kapittel 3.2.

Influensområdet er i dette tilfellet definert som planområdet, da dagens E6 allerede er et betydelig inngrep i kulturlandskapet. Det er således ikke definert et større influensområde med tanke på visuelle virkninger av nye tiltak overfor kulturminner og kulturmiljø utenfor planområdet.

2 Metode

For vurdering av ikke prissatte konsekvenser er metodikken i Statens vegvesen håndbok V712 (2014) benyttet. Bakgrunnen for at eldre utgave av håndboken er benyttet er at planprogrammet som ble vedtatt i 2015 tok utgangspunkt i utgaven fra 2014. Det er gjort endringer i alle kapitlene fra håndboken, men hovedtrekkene i selve utredningsarbeidet er ikke endret.

Metodikken for vurdering av ikke-prissatte konsekvenser i Statens vegvesen håndbok V712 er bygd opp i tre trinn:

- **VERDIER** i planområdet beskrives for de ulike utredningstemaene. Det gjøres en faglig vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er.
- Vurdering av hvilket **OMFANG** av endringer tiltaket antas å medføre for berørte miljøer/områder.
- **KONSEKVENNS** er en sammenstilling av verdi og omfang.

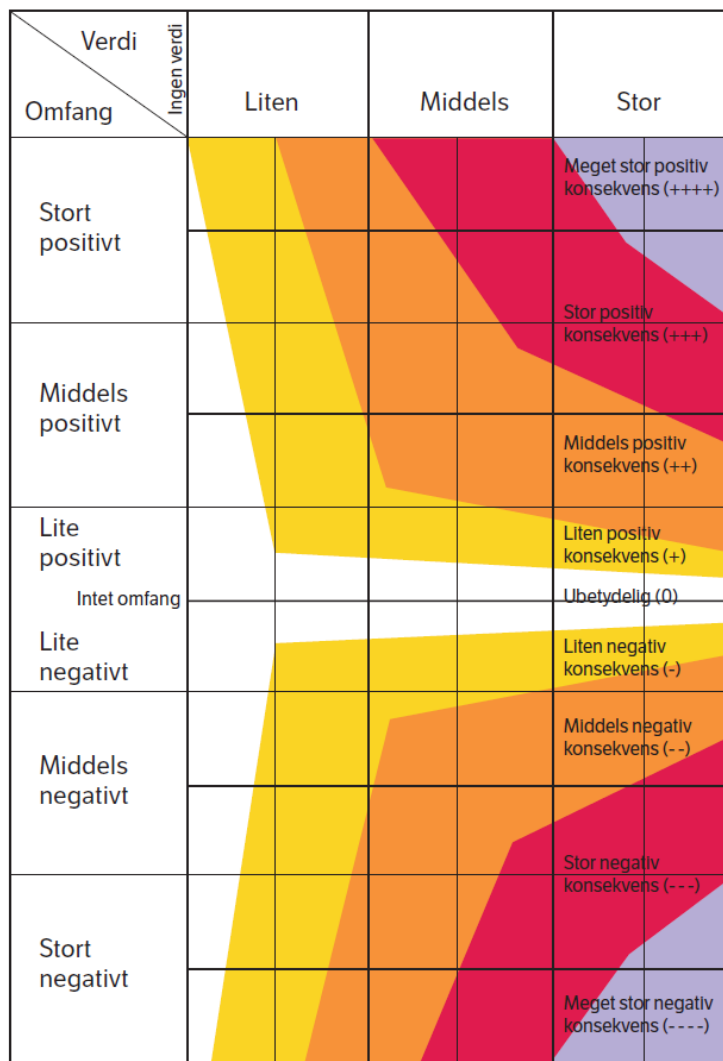
Arbeidsgangen er som følger:

1. **Datainnsamling:** Kildesøk og innhenting av nye data.
2. **Delområder:** Planområdet (og relevante deler av influensområdet ellers) deles inn i mindre områder (delområder) i henhold til registeringskategoriene for temaet.
3. **Verdivurdering:** Delområder skal verdivurderes med en begrunnelse.
4. **Omfang:** Det skal vurderes og begrunnes hvilken grad av endring – omfang – tiltaket medfører for de berørte delområdene. Omfang vurderes i forhold til 0-alternativet.
5. **Konsekvens:** Konsekvensen for delområdet bestemmes ved å sammenholde delområdets verdi med omfanget av tiltaket. Konsekvensgrad fastsettes ved bruk av konsekvensvifta vist under.
6. **Samlet konsekvensvurdering:** Det skal gjøres en samlet vurdering for hvert alternativ. Her skal også irreversible inngrep i anleggsperioden inngå.
7. **Rangering:** Alternativene rangeres fra best til dårligst.
8. **Usikkerhet og avbøtende tiltak:** Det skal redegjøres for beslutningsrelevant usikkerhet og forslag til avbøtende tiltak som kan redusere de negative virkningene. Videre skal det redegjøres for kompensierende tiltak. Disse skiller fra avbøtende tiltak (ref. kap. 626 i håndbok V712).

Omfangsvurderingene er gjort på grunnlag av plantegninger som viser tiltakets fysiske utforming med skjæringer, fyllinger, konstruksjoner og anleggsområde. Fysiske inngrep i anleggsperioden, samt midlertidige og varige deponiområder som er direkte relatert til tiltaket, er også inkludert i konsekvensanalysen.

For hvert alternativ er det en rekke miljøer/områder som får ulik konsekvens. Disse er sammenstilt for å finne én konsekvens for hvert alternativ innenfor hver delstrekning. Kriterier for sammenstilling av konsekvens er nærmere beskrevet i håndbok V712.

Behovet for nærmere undersøkelser før gjennomføring av tiltaket, og eventuelle etterundersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkninger av tiltaket, skal beskrives.

Figur 2: Konsekvensvifte ihht. Statens vegvesens håndbok V712.

5. Beskrive mulige avbøtende tiltak

Utredning har under tiltaksformingen gitt innspill til løsninger som forbedrer tiltaket. Dersom disse er hensyntatt, vil de også inngå i kostnadsoverslaget. Utredning kan foreslå ytterligere avbøtende tiltak. Det skal i tilfellet vurderes hvordan det avbøtende tiltaket vil endre konsekvensen for det aktuelle delmiljøet. Avbøtende tiltak må være realistiske og gjennomførbare.

6. Beskrive behov for eventuelle nærmere undersøkelser og etterundersøkelser.

Behovet for nærmere undersøkelser før gjennomføring av tiltaket, og eventuelle etterundersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkninger av tiltaket, er beskrevet.

3 Beskrivelse av tiltaket

3.1 0-alternativet

0-alternativet er dagens veg for E6. Dagens E6 er en to-felts veg som går langs Sokna og Gaula. Fartsgrensen er 90 km/t sør for Brattlitunnelen, 80 km/t nord for dette.

Planstrekningen starter ved Støren idrettsplass i sør. E6 ligger mellom Sokna og Støren barneskole og Støren barnehage. Dagens kryssløsning på Prestteigen er et hankryss og binder sammen E6 og fylkesvegene til henholdsvis Røros og Støren sentrum. Kryssingen av Gaula skjer rett nord for dagens kryss på Støren. Gaulabrua er en frittrembygd bru på 293 meter som passerer både elva, jernbanen til Røros og den kommunale vegen Frøsetøran.

E6 ligger langs Hundberga mellom Gaula bru og Volløyan. Dagens vegløsning ligger tett opp til Gaula fra Volløyan til Håggån, kun avbrutt av Brattlitunnelen og Håggåtunnelen. Dagens tunnellengde er henholdsvis 210 meter og 290 meter.

Ved Håggån deler E6 dyrka mark og bebygd område. Lengre nord følger E6 Håggåberget fram til Gylløyen, der E6 er lagt ut på dyrka mark mens lokalveg følger bergveggen.

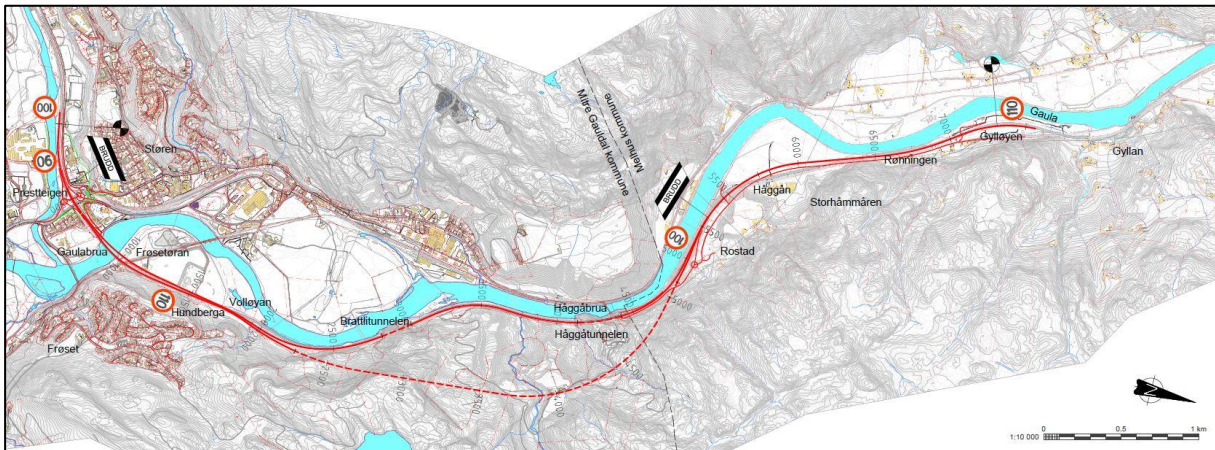
3.2 Alternativ 1

Prosjektet E6 Prestteigen-Gyllan dekker strekningen fra ca. 500 meter sør for Prestteigenkrysset i Midtre Gauldal kommune til Gylløyen i Melhus kommune. Totalt utgjør dette 7,6 km.

Ny E6 planlegges som fire-felts veg med dimensjoneringsklasse H3-veg (110 km/t), med 23,5 meters bredde. På strekninger med liten tilgjengelig bedde er denne redusert til 21,5 meter. Eksisterende E6 benyttes på deler av strekningen for trafikk i en retning, og det legges til grunn en utbedring av vegen med bredde på 10 meter. Eksisterende tunneler må breddeutvides og det legges til grunn T10,5 for alle tunneler.

Dimensjonerende hastighet er 100 km/t gjennom Prestteigenkrysset. For trafikk i nordgående retning benyttes eksisterende bru over Gaula med dimensjonerende hastighet 90 km/t. Ny veg nord for Gaula dimensjoneres for 110 km/t. For sørgående trafikk er det lagt til grunn en dimensjonerende hastighet på 100 km/t mellom Prestteigen og Rostad, da eksisterende E6-trase og tunneler skal benyttes. Nord for Rostad dimensjoneres vegen for 110 km/t også for sørgående trafikk.

Nytt framtidig vegareal inkluderer nødvendig areal til rekkverk, skjæringer og fyllinger, adkomstveger/tilførselsveger mm. kryssløsning med parkeringsareal og kollektivløsninger, og areal for plassering av støyskjermingstiltak. I tillegg er det avsatt areal til bygge- og anleggsarbeidet og til massedeponi.

Figur 3 Prosjektstrekningen E6 Prestteigen-Gyllan.

Parsellstart i sør kobler seg på tilgrensende reguleringsplanforslag E6 Korporalsbrua-Prestteigen (planID 2015012). Langs Sokna ligger E6 og Soknesøran parallelt fram til Prestteigenkrysset. Mellom vegene bygges det en halvvoll som trafikksikkerhetstiltak og blendingsvern. Ny E6 blir lagt nærmere Sokna enn dagens veg, for å minimere inngrepet i lekearealene til Støren barneskole. Det settes opp en støyskjerm på muren mellom lokalvegen og E6.

3.2.1 Prestteigenkrysset

Krysset på Prestteigen ombygges til et ruterkryss. I ruterkrysset ligger rampene langs E6 og ender opp i to rundkjøringer, én på hver sin side av E6. Fv. 30 legges om fra rundkjøring på vestsiden av E6 til kryss med fv. 632 ved Sokna bru. Rørsveien ombygges med ny kulvert under jernbanen og det etableres et T-kryss på vegen Soknesøran.

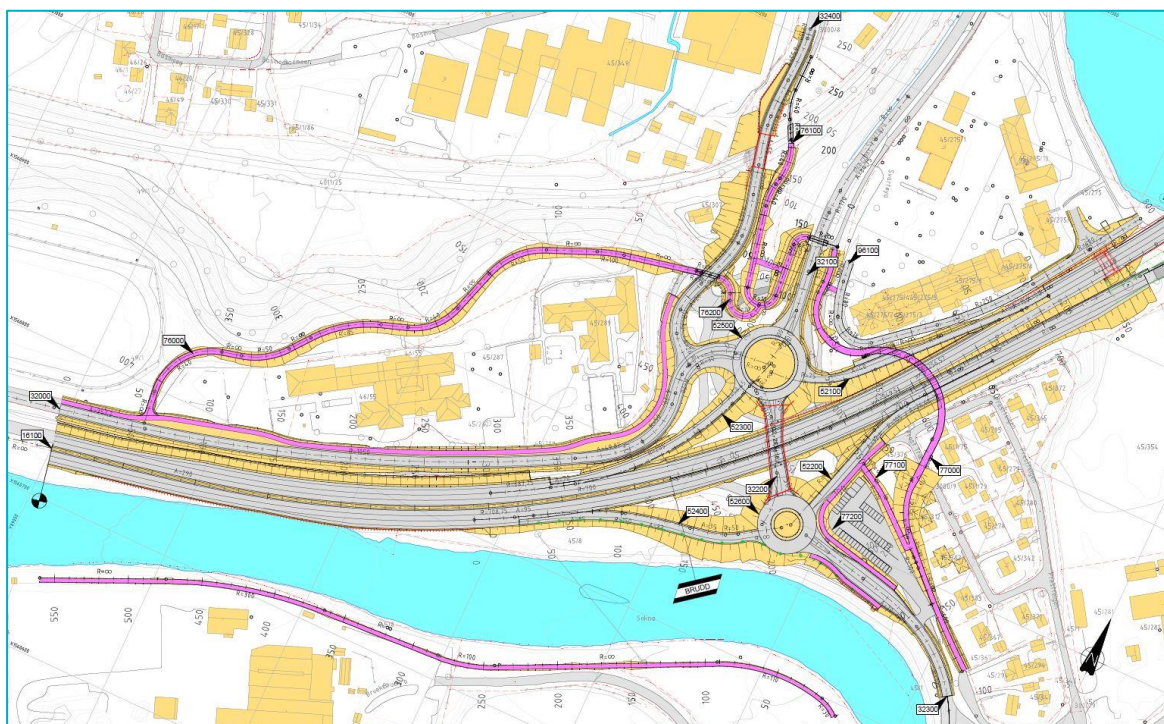
Det etableres bussholdeplasser på fv. 30 og på E6-rampene på nordsiden av krysset. Mellom busslommene etableres g/s-veg/fortau. Det etableres egen g/s-vegbru mellom boligfelt på østsiden og Prestteigen næringsområde på vestsiden av E6. Dagens g/s-veg som krysser jernbanen ombygges for å gi en slakere stigning. På grunn av store høydeforskjeller er det ikke vist løsning som ivaretar universell utforming. I tillegg legges det opp til ny g/s-veg i helningen mellom jernbanen og barnehage/barneskole.

I forbindelse med Prestteigenkrysset etableres egen pendlerparkering med ca. 47 parkeringsplasser, der minimum 5 % av plassene forbeholdes mennesker med nedsatt bevegelsesevne. I tillegg settes opp egen sykkelparkering under tak for minimum 20 sykler ved holdeplass for nordgående busser på E6. Det skal settes opp sykkelparkering ved kollektivholdeplassene.

G/s-vegbroen og E6 i sørgående retning legges nærmere næringseiendommene på Prestteigen enn dagens vegger. Internvegen bak byggene må derfor flyttes noe. Det etableres vendehammer i enden av internvegen.

Krysset krever innløsning av to boligeiendommer. Etablering av ny jernbaneundergang på Rørsveien medfører innløsning av én boligeiendom.

På sørsiden av Sokna etableres en sti for å ivareta adkomst til elva.

Figur 4 Prestteigenkrysset – utsnitt fra teknisk plan.

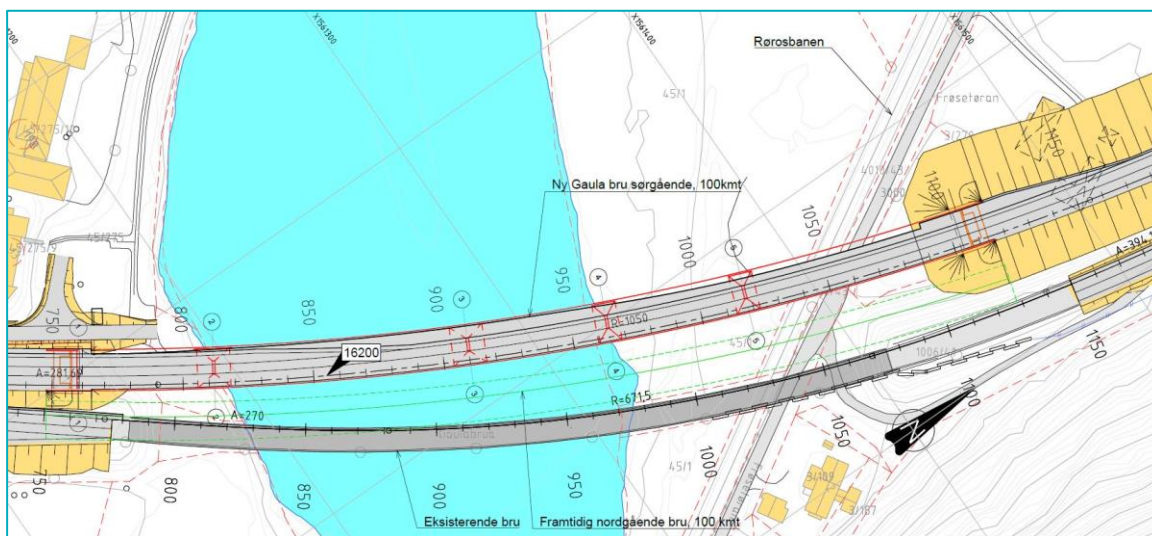
3.2.2 Gaula bru - Håggåtunnelen

Eksisterende Gaula bru skal beholdes, og håndtere E6-trafikk i nordgående retning. Ny bru bygges vest for eksisterende bru. Ny bru over Gaula skal ha fri høyde 7,7 meter over Rørosbanen for å legge til rette for fremtidig elektrifisering av jernbanen. Dette er i overkant av 3 meter høyere enn dagens bru.

Figur 5 Eksisterende bru over Gaula. I bakgrunnen sees fv. 632 Folstad bru.

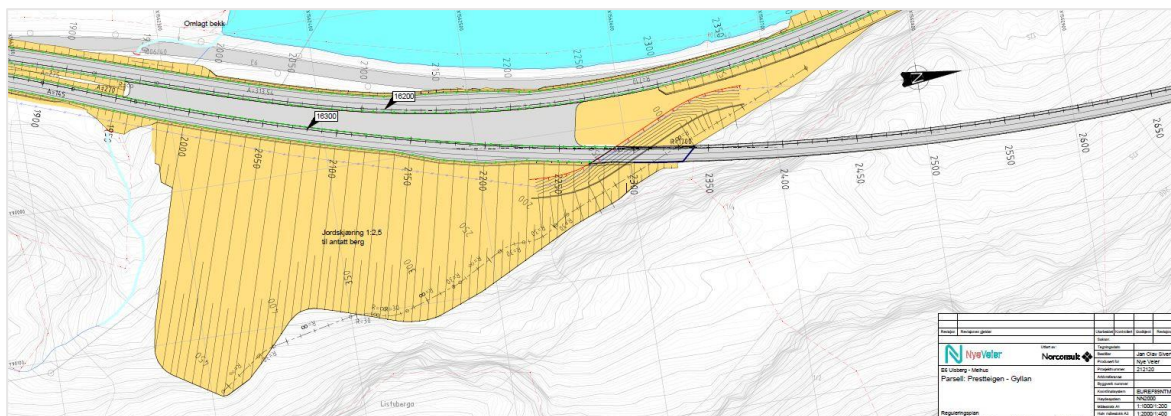
Nord for Gaula bru vil ny E6 føres parallelt med eksisterende E6, ut på landbruksareal. Fyllingsfoten slår ut mot våningshuset på gården ved Frøsetøran, som må innløses.

Figur 6 Gaula bru på vestsiden av eksisterende bru - utsnitt fra teknisk plan.

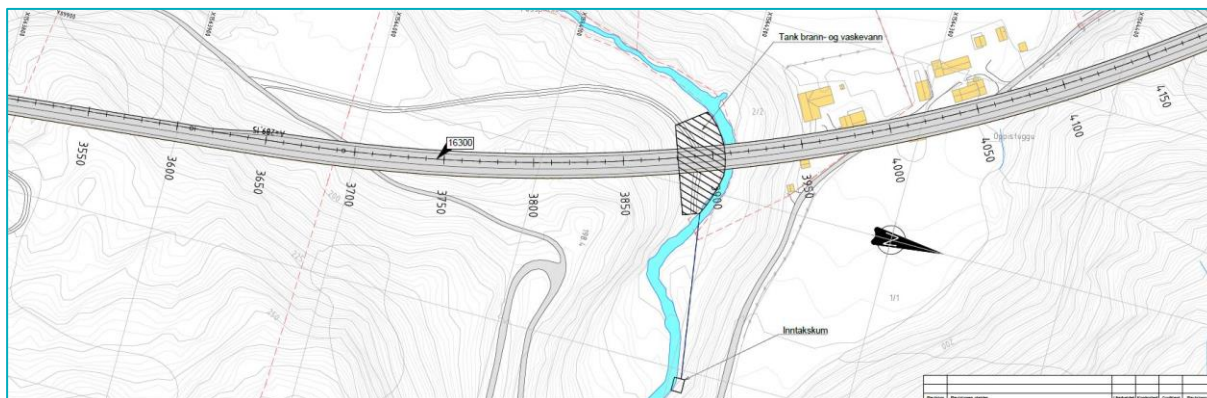
Nord for Volløyen blir veg for trafikk i nordgående retning lagt i en 2,7 km lang tunnel frem til Håggå. Tunnelen må breddeutvides med 3,9 meter over en strekning på ca. 1250 meter for å ivareta siktkrav.

Ved søndre tunnelpåhugg må løsmassene øst for traséen graves av inn til berg. Skjæringsvinkel blir 1:2,5.

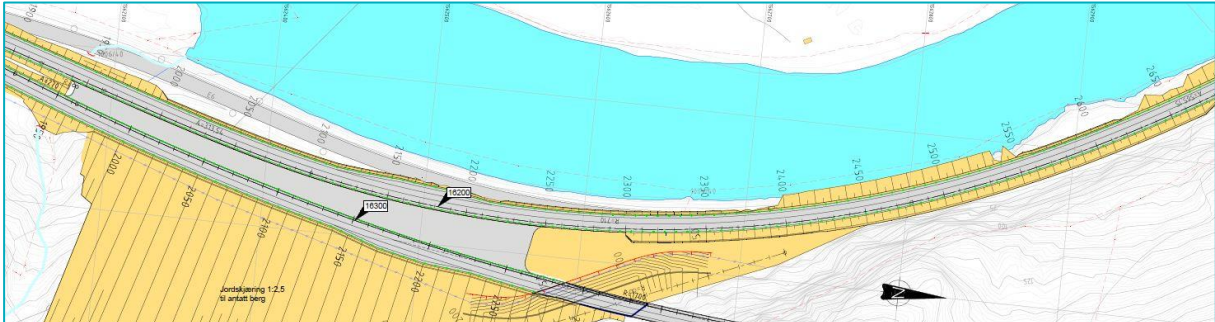
Figur 7 Tunnelportal i sør – utsnitt fra teknisk plan

Ovenfor tunneløpet er det i teknisk plan lagt opp til plassering av inntakskum og tanker for uttak av brann- og vaskevann fra Ræa.

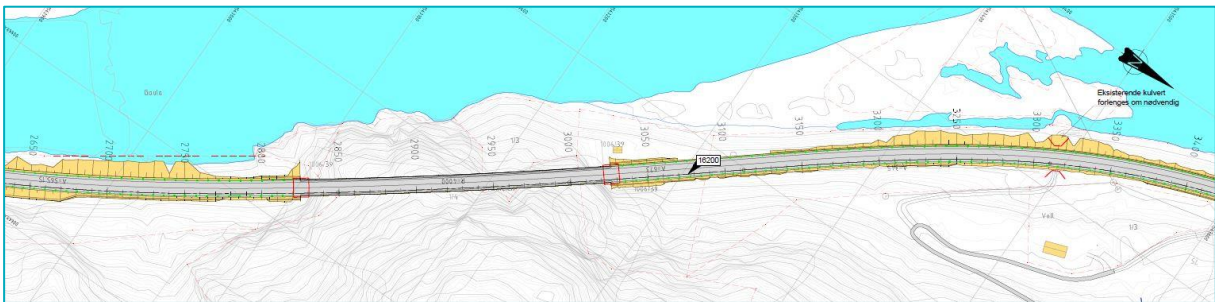

Figur 8 Område for plassering av tanker for uttak av brann- og vaskevann fra Ræa.

Eksisterende E6 med to korte tunneler utbedres og ivaretar trafikk i sørgående retning. Tunnelene er i utgangspunktet T10,5, men i Håggåtunnelen er det behov for en liten breddeutvidelse for å ivareta sikt. På delstrekningen sør for Brattlitunnelen vil breddeutvidelse for E6 føre til tiltak ut i Gaula over en kortere delstrekning med behov for erosjonssikring.

Figur 9 Utbedring av eksisterende E6 med vegfylling ut i Gaula og behov for erosjonssikring.

Figur 10 Utbedring av eksisterende E6 ved Brattlitunnelen. Vegfylling i Gaula og behov for erosjonssikring.

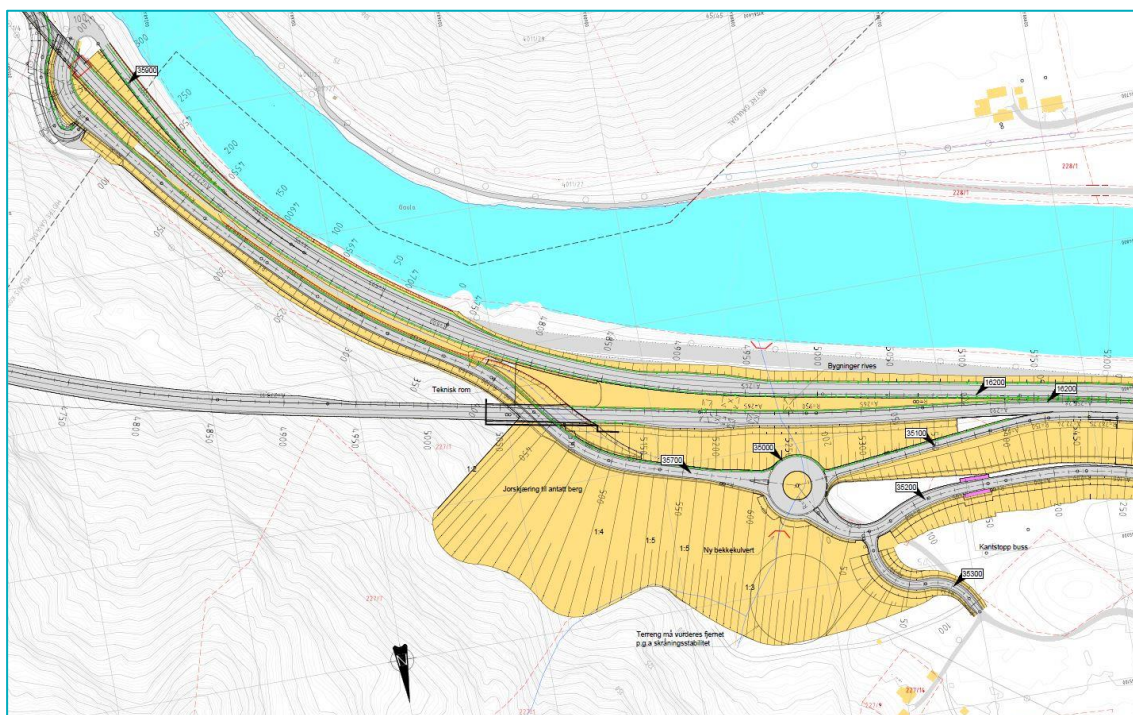

Figur 11 Utbedring av E6 sør for Håggåtunnelen med tiltak for å styre overvann og redusere rasfare

3.2.3 Rostad-Gyllan

Nordvendte ramper etableres rett nord for tunnelportalområdet på Rostad. Det etableres en rundkjøring på nordsiden av E6 for å ivareta lokalveg og rampeløsning med påkjøring på E6 retning nord. Det etableres avkjøringsrampe for trafikk som skal til Rostad eller over Håggåbru til Støren.

Adkomstveg fra eiendommene mellom Rostad og Håggån flyttes, og føres ned til lokalveg rett nord for rundkjøring med lokalveg og rampe til E6. Bolighuset som ligger lokalisert ved dagens E6 må erverves.

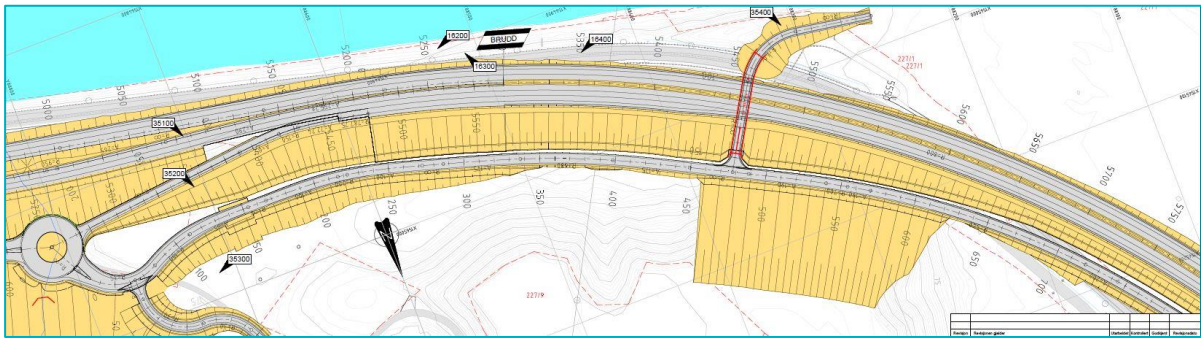
Figur 12 Portalområde i nord ved Rostad – utsnitt fra teknisk plan.

Grunnforholdene gjør det nødvendig med skjæring med slake skråninger fra 1:3 til 1:5 like nord for nordre tunnelpåhugg. Dette vil gi store terrenginngrep i området, med avgraving til berg, se skisse ovenfor. Lenger nord blir skjæringene 1:2.

Figur 13 Bilde av Rostad og planlagt påhuggsområde og utgraving til fjell. Bebyggelsen til høyre i bildet må erverves.

Ny E6 skjærer seg inn i terrengformasjonen sør for Håggån og legges videre nord ut på dyrkamark. Det etableres en ny bru over E6 for å ivareta adkomst til dyrkamark vest for E6. Eksisterende E6 og lokalveg fjernes over en strekning på ca. 500 meter og reetableres med dyrka mark.

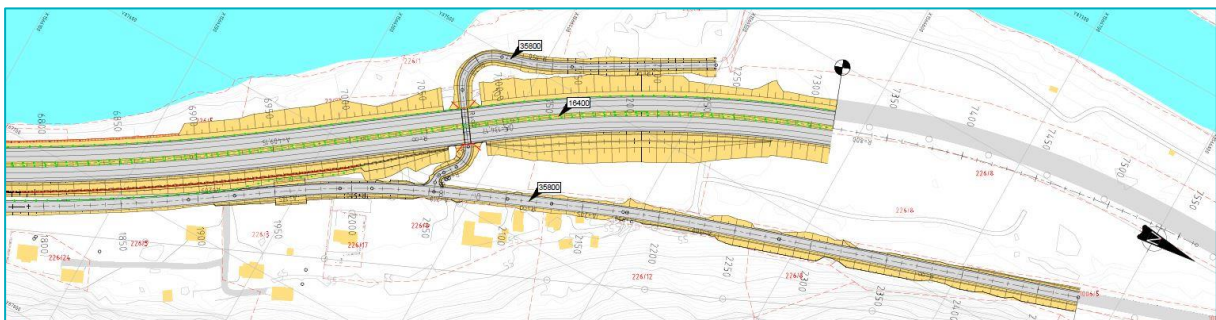

Figur 14 Utsnitt ved Håggån der driftsveg føres over E6 i bru.

Figur 15 E6 og lokalveg ved eksisterende bebyggelse på Håggån. Eksisterende E6 og lokalveg fjernes og areal avsettes til dyrka mark.

Lokalveg følger E6 parallelt fram til Gylløyen der E6 går ut mot Gaula mens lokalveg følger bergveggen til Gyllan. Eksisterende undergang på Gylløyen må forlenges. Tiltakene kobles på reguleringsplan E6 Gyllan-Røskaft, planID 2015010.

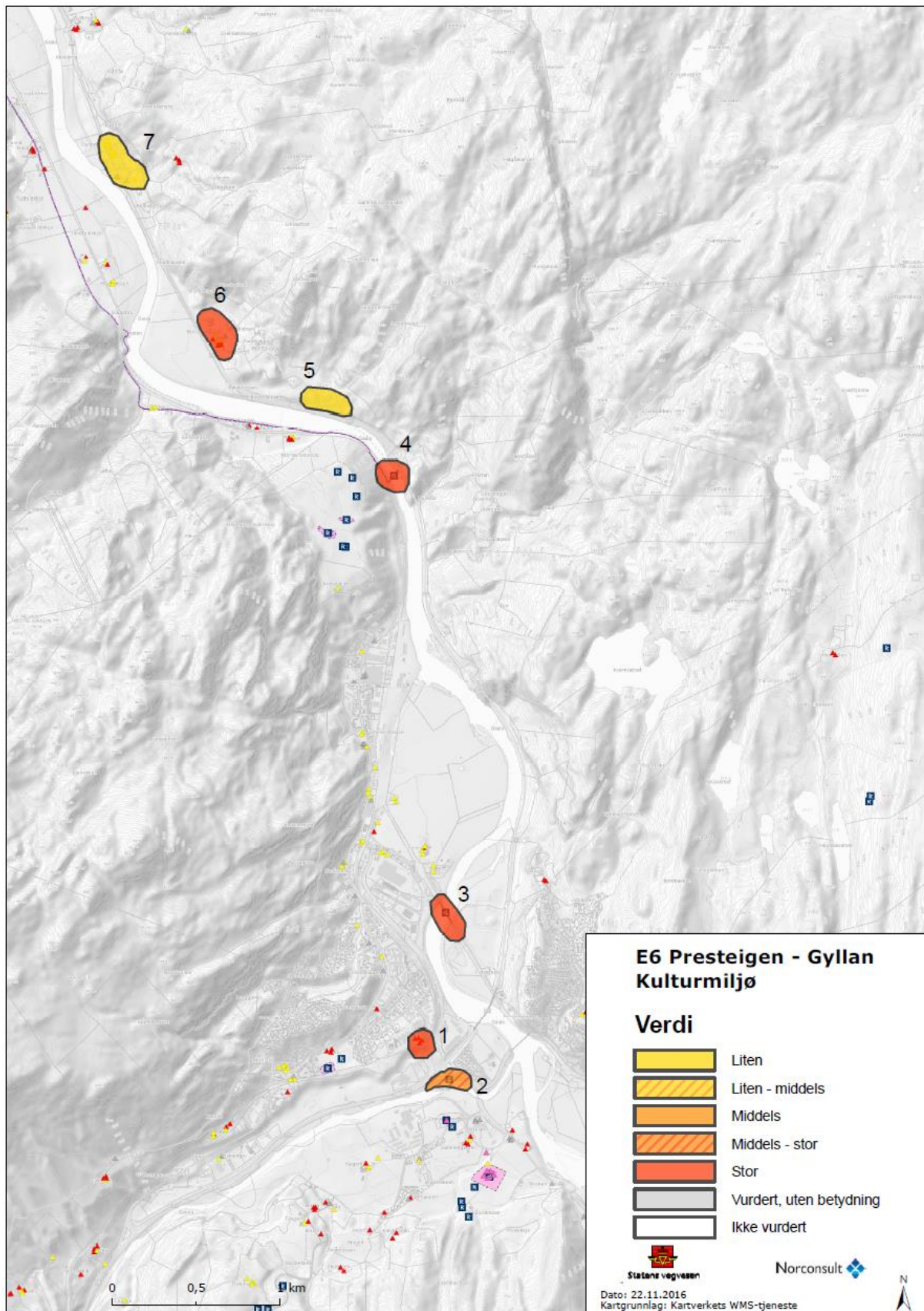

Figur 16 E6 og lokalveg skiller lag i nord og kobles på reguleringsplan Gyllan-Røskaft.

4 Dagens situasjon og verdivurdering

Daldragene langs Gaula og Sokna har hatt mye ferdsel både nordover, sørover og østover gjennom historien. Elvene Sokna og Gaula møtes ved Støren. Arealene i dalbunnen er forholdsvis flate og stedvis terrassert, her er mye av jordbruksbosetningen lokalisert. Omliggende terreng er lave fjellpartier opp til ca. 400 moh. Både i Melhus og Midtre Gauldal kommune er det kjent et ikke ubetydelig antall automatisk fredete kulturminner fra ulike førhistoriske perioder, samt en rekke bygninger oppført i SEFRAK-registeret. Karakteristisk for byggeskikken i Trøndelag er en firkanta tunformasjon som ble vanlig etter oppløsningen av middelalderens klyngetun i forbindelse med utskiftningen på 1800-tallet.

Kulturminneverdier innenfor planområdet er delt inn i verdiområder med beskrivelse og verdivurdering. Planområdet ligger i hovedsak på østsiden av Gaula. Det er kjent en rekke kulturminnelokaliteter også på vestsiden av elva, disse berøres ikke av planområdet og er ikke definert inn i verdiområdene. Vurderingen er basert på beskrivelse av kjente kulturminner i Riksantikvarens nasjonale kulturminnedatabase Askeladden, Miljøstatus, og Google Earth. Planområdet er ikke befart av konsulent i forbindelse med utarbeidelse av temarapport. Fylkeskommunen har vurdert strekningen og konkludert med at det ikke vil settes krav om arkeologisk registrering for å oppfylle §9 i kulturminneloven.

Figur 17 Verdikart kulturmiljø med registrerte data fra Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden. Blå ikon/rosa polygon er freda kulturminner, rød/gul trekant er SEFRAK-registrerte bygninger.

4.1.1 Prestteigenkrysset

4.1.1.1 Kulturmiljø 1 Støren museum

SEFRAK-registrert bygningsmiljø med forpakterbolig, konsulstua, prestegårdslåna og stabbur. Bygningene er eldre enn 1850 og ser ut til å ha god tilstand. Bygningene er regulert til bevaring i reguleringsplan Basmoen/GSK, planid 2009004.

Kulturmiljø 1 vurderes å ha stor opplevelsesverdi, bruksverdi og kunnskapsverdi. Samlet vurdering er **stor verdi**.

4.1.1.2 Kulturmiljø 2 Støren gamle kirkested - Prestteigen

Omfatter Støren gamle kirkested – Prestteigen (ID 215833) – fjernet. Lokaliseringen av kirkestedet er uavklart, men knyttes til gbnr. 45/1. Kirken ble flyttet fra Prestteigen til Støren prestegård ca. 1665, hvor kirken står i dag.

Kulturmiljø 2 vurderes å ha liten bruksverdi, middels opplevelsesverdi og middels til stor kunnskapsverdi. Samlet vurdering er middels til stor verdi. Det bemerkes at arkeologisk registrering potensielt kan påvise spor etter det middelalderske kirkestedet, og at dette er et usikkerhetsmoment i vurdering av verdi, omfang og konsekvens.

4.1.2 Gaula bru-Håggåtunnelen

4.1.2.1 Kulturmiljø 3 Follstad bru (B16480005, Askeladden-id 217128)

Kulturmiljøet omfatter Follstad bru. Brua er vurdert som **meget verneverdig** i forarbeid 1998 til Statens vegvesen sin nasjonale verneplan da den representerer en sjelden kombinasjon av jernbane- og vegbru. Askeladden opplyser følgende:

«Follstad bru er en del av en felles jernbane- og vegbru over Gaula fra nordvest til sørøst. Vegbrua går på konsoller, som er festet til jernbanebrua ved hjelp av varmeklinkede nagler. Over konsollene finner man stålbjelker, som bærer et dekke av treplank. Kun jernbanebrua hviler på brukarene, men vekten av denne er tilstrekkelig motvekt mot den tidligere vegbrua og biltrafikken på denne. Jernbanebrua ligger sørvest for vegbrua. Follstad bru har opprinnelig rekkverk av ståljern.

Bruene hviler på seks støpte brukar av sement og er forankret med to landkar. Av de seks brukarene står to konstant i elven, mens de fire øvrige ligger på land, på sørøstsiden av Gaula. Disse brukarene er nødvendige for å sikre passasje for vannet ved de hyppige og hurtige flomstigningene som Gaula er kjent for. Rundt brukarene i elva finner man spor av spunsvegger av tre, og disse karene er omgitt av svære pakninger av gråstein. Brua er senere omklassifisert til gang- og sykkelbru. Den er i utmerket stand.

Brua ligger i Gauldalen, og den store elven Gaula passerer under den i retning nord-sør. Nordvest for brua ligger kommunesenteret Støren. Ved brua er det kulturlandskap på begge sider. Under brua, i sørøst, hvor denne går over tørt land, er det anlagt en campingplass. Sørvest for brua finner man Støren kirke; en stor, rødmalt åttekantet kirke. I denne retningen ligger også fredete storgården Skårvoll med en interessant hovedbygning, bygd i vinkel. Øst for brua ligger den hypermoderne E6 forbi Støren.

Det ligger også rester av en eldre bru øst for brua. Av denne er det bevart landkar på begge sider av elven.

Det finnes også rester av to par solide trestolper. Ute i elven ligger ved det nordvestligste brukaret det nederste steinlaget i et stort brukar. Dette er plassert på en tømmerflåte.»

Kulturmiljø 3 Follstad bru er vurdert å ha stor opplevelsesverdi, bruksverdi og kunnskapsverdi. Samlet vurdering er **stor verdi**.

4.1.2.2 Kulturmiljø 4 Hage bru "Håggåbrua" (B16480013, Askeladden-ID 181195)

Kulturmiljøet omfatter Hage bru, oppført 1934, byggherre Statens vegvesen. Brua er vurdert som **meget verneverdig** i forarbeid 1998 til Statens vegvesen sin nasjonale verneplan som representativ fagverksbru på et historisk brusted. Brua er oppført 1934 med to spenn. Brua har en lengde på 83.66 meter. Hage bru fører over Gaula i retning NØ-SV. Den er en fagverksbru, oppført av parallelfagverk i stål med varmklinkede nagler og overliggende brubane. Fagverket hviler på landkar av huggen stein i mørtel og et brukar midt i elva; også dette oppført av huggen stein i mørtel. Vestre landkar hviler på et betongfundament, mens østre landkar hviler direkte på fjellet. Brubanen er konstruert av støpt betong og dekt med asfaltdekke. Brua har gammelt rekkverk og støpte brustein. I tilknytning til brua ligger også en jernbaneovergang like vest for vestre brukar. Denne er konstruert med brukar og sidemurer av stor hoggen stein i tørrmur med overliggende støpt betongplate med solid armering. Hage var et gammelt overfartssted over Gaula. Her har det i lang tid vært et ferjested, noe som navnet på gården Rostad (gnr. 227/7 i Melhus) vitner om. Gården ligger litt nord for brua. Dette ferjestedet ble ofte foretrukket fremfor vegen om Gulfoss bru og den besværlige landevegen langs Gaula på vestsiden av elva, bygd 1866. Vegstrekningen Hage bru-Hovin på vestsiden av elva fortsetter i 5,5 km og er vurdert som meget verneverdig (V1653003, Askeladden-ID 181201). Veganlegget har stor utstrekning utover planområdet og det er derfor kun brua som er definert inn som kulturmiljø i denne sammenhengen.

På plataet like ved brua på vestsiden av elven ligger flere automatisk fredete lokaliteter med spor etter bosetning og kullmiler (bl.a. ID 178751, 178754-178757). Dette området ligger imidlertid så høyt at det ikke vil bli berørt av en veiutvidelse.

Kulturmiljø 4 vurderes å ha stor opplevelsesverdi, bruksverdi og kunnskapsverdi. Samlet vurdering er **stor verdi**.

Figur 18 Hage bru.

4.1.3 Rostad-Gylland

4.1.3.1 Kulturmiljø 5 Rostad

På Rostad ligger et gårdstun i tradisjonell tunform. Ingen av bygningene er SEFRAK-registrert. Dateringen er usikker, men tunformen samt to laftebygninger (den ene sammenbygd) kan indikere tidlig 1900-tall. De øvrige bygningene synes å være av nyere alder eller eventuelt modernisert. Rostad skal være knyttet til ferjestedet på Hage.

Kulturmiljø 5 vurderes å ha liten opplevelsesverdi, bruksverdi og kunnskapsverdi. Samlet vurdering er **liten verdi**.

4.1.3.2 Kulturmiljø 6 Håggån

På det flate området mellom der elven svinger og fjellmassivet bak ligger en rekke bygninger hvorav flere er SEFRAK-registrerte og markert med høy alder (rød trekant – eldre enn 1850). Flere av byggene viser den lokale tradisjonelle byggeskikken med trønderlån, et langstrakt og smalt våningshus, vanligvis i to etasjer, som er typisk for gårdsbruk i Trøndelags-fylkene. Bygningsmassen er godt vedlikeholdt og ligger i et opprinnelig kulturmiljø. På grunn av høy grad av autentisitet, alder og særegen byggeskikk vurderes bygningsmassen og kulturmiljøet å ha stor opplevelsesverdi, bruksverdi og kunnskapsverdi. Samlet vurdering er **stor verdi**.

Figur 19 Bygningsmiljø på Håggån.

4.1.3.3 Kulturmiljø 7 Gylløyan

På det flate området mellom elven og den bratte fjellveggen ligger et tun preget av bygninger fra forskjellige epoker. SEFRAK registreringene har ikke oppgitt spesielt høy alder på disse byggene, men de ligger fremdeles i tradisjonell tunformasjon. Noen av byggene er sannsynligvis fra slutten av 1800-tallet eller begynnelsen av 1900-tallet. Kulturlandskapet er i dag brutt opp av E6 som går tett opp i bygningene i tunet. Kulturmiljø 6 vurderes å ha liten til middels opplevelsesverdi, middels bruksverdi og liten kunnskapsverdi. Samlet vurdering er **liten verdi**.

Figur 20 Bygningsmiljø på Gylløyan.

5 Omfang og konsekvens

5.1 Verdiområder

De 7 definerte kulturmiljøene har verdier fra liten til stor. Konsekvens er vurdert fra ingen/ubetydelig til stor negativ. Størst negativ konsekvens i form av direkte konflikt sees ved kulturmiljø 2, Støren gamle kirkested – Prestteigen. Lokaliteten er et kirkested fra middelalder med uavklart stedfesting, det knytter seg således usikkerhet til vurdering av både verdi, omfang og konsekvens for denne lokaliteten.

Kulturmiljø 1, 6 og 7 har høy grad av nærføring til eksisterende E6. En oppgradering av vegen fra 2 til 4 felt vil forsterke en allerede høy grad av barrierevirkning mellom flere eksisterende gårdstun og dyrka mark, og redusere opplevelsesverdien til flere av verdiområdene som historiefortellende elementer i landskapet. Dette kommer sterkest til uttrykk ved kulturmiljø 6 og 7 med middels negativ konsekvens. På Rostad vil et gårdstun fjernes som følge av planlagt veganlegg. Kulturhistorisk verdi er vurdert som liten, stort negativt omfang gir middels negativ konsekvens for dette miljøet. Bruene Follstad bru og Hage bru har høy verneverdi, disse berøres ikke av tiltaket og omfang/konsekvens for disse er vurdert til intet/ubetydelig.

E6 Prestteigen-Gyllan					
KM	Navn	Delstrekning	Verdi	Omfang	Konsekvens
1	Støren Museum	Prestteigenkrysset	S	Kulturmiljøet ligger nær eksisterende kryss. Rørosveien bygges om og det bygges ny kulvert under jernbanen. Vurderes til lite negativt omfang.	-
2	Støren gamle kirkested – Prestteigen*	Prestteigenkrysset	M/S	Miljøet defineres av et ikke sikkert stedfestet kirkested fra middelalder. Graden av arealutnyttelse i krysset tilsier at store deler av teigen hvor lokaliteten antas å ligge fjernes. Avklaring etter kulturminneloven kan være nødvendig. Vurderes til antatt stort negativt omfang.	---*
3	Follstad bru	Gaula-Håggåtunnelen	S	Berøres ikke. Vurderes til intet omfang.	0
4	Hage bru	Gaula-Håggåtunnelen	S	Berøres ikke. Vurderes til intet omfang.	0
5	Rostad	Rostad-Gyllan	L	Gårdstunet rives. Vurderes til stort negativt omfang.	--
6	Håggån	Rostad-Gyllan	S	Miljøet har nærføring til eksisterende E6 og lokalveg (Gylløyvegen), men nytt veganlegg vil øke størrelsen på inngrep i nærområdet og forsterke barrierevirkning. Dette medfører redusert lesbarhet og opplevelsesverdi av kulturmiljøet. En strekning av dagens veg langs tunet på Håggån fjernes og legges ut til dyrka mark, dette gir noe større avstand mellom veganlegget og tunet. Vurderes til middels negativt omfang.	--
7	Gylløyan	Rostad-Gyllan	L	Miljøet har nærføring til eksisterende E6 og lokalveg (Gylløyvegen). Oppgradering av veg vil øke størrelsen på inngrep i nærområdet og redusere lesbarheten og opplevelsesverdien til kulturmiljøet. Vurderes til middels til stort negativt omfang.	--

Figur 21 Verditabell kulturminner og kulturmiljø. *Konsekvensvurderingen for kulturmiljø 2 Støren gamle kirkested – Prestteigen er usikker.

KM	Kulturminner og kulturmiljø	Delstrekning	1
1	Støren Museum	Prestteigenkrysset	-
2	Støren gamle kirkested – Prestteigen*	Prestteigenkrysset	---*
3	Follstad bru	Gaula-Håggåtunnelen	0
4	Hage bru	Gaula-Håggåtunnelen	0
5	Rostad	Rostad-Gyllan	--
6	Håggån	Rostad-Gyllan	--
7	Gylløyen	Rostad-Gyllan	--
	Samlet vurdering		--

Figur 22 Omfang og konsekvens, alternativ 1. *Usikkerhet

På grunnlag av middels negativ konsekvens i ett kulturmiljø med stor verdi og to kulturmiljø med liten verdi, samt antatt stor negativ konsekvens i kulturmiljø 2 (Støren gamle kirkested), vurderes samlet konsekvens for tiltaket som middels negativ for kulturmiljø.

5.2 Avbøtende tiltak

Ved Støren museum (kulturmiljø 1) må god terrengarrondering sikres ved ombygging av Rørosveien og ny kulvert under jernbanen.

Et gårdstun av usikker alder og antatt liten verdi på Rostad (kulturmiljø 5) rives som følge av planen. Aktuelle avbøtende tiltak kan være dokumentasjon av bygninger med kulturhistorisk verdi.

Flere kulturmiljøer berøres ikke direkte, men har høy grad av nærføring til veganlegget. Hensynssone c for vern av kulturmiljø (H570) med nærføring til tiltaket kan være et egnet virkemiddel for å sikre spesielle hensyn i kulturmiljøenes omgivelser, f.eks. valg av materialer, terrengarrondering, og annet.

6 Potensiale for nye funn av automatisk fredete kulturminner

Det er kjent en rekke automatisk fredete kulturminner og enkelte funnsteder med førreformatorisk materiale, uten vernestatus, nær planområdet. Middelalder kirkestedet på Prestteigen i planområdet må avklares med Riksantikvaren.

Trøndelag fylkeskommune har vurdert at det ikke vil settes krav om arkeologisk registrering for å oppfylle §9 i kulturminneloven ved behandling av reguleringsplanen.

Referanser

Håndbok V712 Konsekvensanalyser. Veiledning. Statens vegvesens håndbokserie. 2014.

Midtre Gauldal kommunes digitale kartløsning:

<http://kart2.nois.no/midtre-gauldal/Content/Main.asp?layout=midtre-gauldal&time=1523873187&vwr=asv>

Miljøstatus, digital kartløsning:

<http://www.miljostatus.no/kart/> 16.04.2018

NIKU Oppdragsrapport 14/2010: E6 Håggåtunnelen-Skjerdingstad, Konsekvensutredning, Temarapport kulturmiljø.

Regional plan for kulturminner for Sør-Trøndelag 2013-2017. Sør-Trøndelag fylkeskommune
<https://www.stfk.no/no/Tjenester/Kulturminnevern/Regional-plan-for-kulturminner/> 15.11.2016

Riksantikvarens nasjonale kulturminnedatabase:

<https://askeladden.ra.no/AskeladdenInnsyn/#> 16.04.2018

Trøndelag fylkeskommune digitale kartløsninger:

<http://www.gislink.no/HTML5/> 16.04.2018

<http://stfk-gis.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=65b489dc115643fb817d510b05fe1f1c>

16.04.2018

Vedlegg

